

Sygn. akt VII U 466/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 listopada 2017 r.

**Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych**

w składzie:

Przewodniczący SSO Renata Gąsior

Protokolant Paulina Filipkowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 30 listopada 2017 r. w Warszawie

sprawy C. S.

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

o rentę z tytułu niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym

na skutek odwołania C. S.

od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z dnia 8 marca 2017 r. znak: (...)

zmienia zaskarżoną decyzję Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z dnia 8 marca 2017 r. znak: (...)w ten sposób, że przyznaje odwołującemu C. S. prawo do renty rolniczej na okres od dnia 1 marca 2017 r. do dnia 31 grudnia 2018 r.

UZASADNIENIE

W dniu 24 marca 2017 r. **C. S.** złożył odwołanie od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z dnia 8 marca 2017 r. znak: (...)w przedmiocie odmowy przyznania mu renty z tytułu niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym. W ocenie odwołującego jego stan zdrowia w dalszym ciągu uniemożliwia mu pracę w gospodarstwie rolnym (odwołanie k. 2 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 12 kwietnia 2017 r. **Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział Regionalny w W.** wniósł

o oddalenie odwołania. Wyjaśniając swoje stanowisko w sprawie organ rentowy wskazał, że odwołujący miał przyznane prawo do renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy na podstawie art. 21 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników na okres od 6 lutego 2015 r. do 28 lutego 2017 r.

W związku ze złożeniem przez odwołującego kolejnego wniosku o przyznanie ww. świadczenia został on skierowany do Lekarza Rzecznawcy, który uznał go za osobę całkowicie niezdolną do pracy do lutego 2019 roku. Po wniesieniu zarzutu wadliwości ww. orzeczenia przez Regionalnego Inspektora Orzecznictwa Lekarskiego odwołujący został skierowany do Komisji Lekarskiej KRUS, która orzeczeniem z dnia 6 marca 2017 r. nie stwierdziła u odwołującego naruszenia sprawności organizmu powodującego całkowitą niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym. Okoliczności te stanowiły podstawę do odmowy przyznania odwołującemu prawa do wnioskowanego świadczenia i wydania zaskarżonej decyzji (odpowiedź na odwołanie k. 3-4 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

C. S. jest właścicielem gospodarstwa rolnego położonego we wsi K.. Łączna powierzchnia gospodarstwa wynosi 12,49 ha, z czego grunty orne zajmują 9,30 ha, łąki – 2,57 ha oraz lasy – 0,62 ha. Własność ww. gospodarstwa odwołujący nabył na podstawie umowy o przekazaniu własności i posiadania gospodarstwa rolnego od swoich rodziców W. i S. S. (1). Ponadto odwołujący wraz z małżonką nabył w 2008 roku działki rolne położone w ww. wsi o łącznym obszarze 1,18 ha (umowa przekazania własności k. 18-20 a.r., wypis z księgi wieczystej k. 21-22 a.r., akt notarialny k. 25-27 a.r.).

Na podstawie decyzji Prezesa KRUS z dnia 12 marca 2015 r. znak: (...) C. S. posiadał prawo do renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy na okres od 6 lutego 2015 r. do 28 lutego 2017 r. Renta została mu przyznana w związku z całkowitą niezdolnością do pracy w gospodarstwie rolnym spowodowaną chorobą zwyrodnieniową stawów kolanowych z przewagą po stronie prawej (orzeczenie Lekarza Rzecznawcy KRUS k. 43 a.r., decyzja Prezesa KRUS z 12.03.2015 r. ws. przyznania renty k. 46-48 a.r.).

W związku z zawiadomieniem o zbliżającym się terminie, na który przyznano mu prawo do renty rolniczej, C. w dniu 24 stycznia 2017 r. S. złożył do organu rentowego kolejny wniosek o rentę (zawiadomienie k. 60 a.r., wniosek k. 61-64 a.r.).

W toku postępowania wszczętego ww. wnioskiem odwołujący został skierowany na badanie do Lekarza Rzecznawcy KRUS, który orzeczeniem z dnia 10 lutego 2017 r. uznał go za osobę nadal okresowo całkowicie niezdolną do pracy w gospodarstwie rolnym do lutego 2019 roku. Na skutek zgłoszenia zarzutu wadliwości ww. orzeczenia przez Lekarza Regionalnego Inspektora Orzecznictwa Lekarskiego KRUS odwołujący został skierowany na badanie do Komisji Lekarskiej KRUS, która orzeczeniem z dnia 6 marca 2017 r. nie uznała go za osobę całkowicie niezdolną do pracy w gospodarstwie rolnym (orzeczenie Lekarza Rzecznawcy KRUS z 10.02.2017 r. k. 72-73v a.r., zarzut wadliwości k. 73v a.r., orzeczenie Komisji Lekarskiej KRUS z 06.03.2017 r. – nieoznaczona karta a.r.).

W oparciu o orzeczenie Komisji Lekarskiej KRUS z dnia 6 marca 2017 r. Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego wydał w dniu 8 marca 2017 r. decyzję znak: (...)na podstawie której odmówił przyznania C. S. prawa do renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy (skarżona decyzja Prezesa KRUS z 08.03.2017 r. – nieoznaczona karta a.r.).

W toku postępowania Sąd Okręgowy przeprowadził dowód z opinii biegłych sądowych z zakresu ortopedii-traumatologii, neurologii oraz reumatologii (k. 6 a.s.) celem ustalenia, czy odwołujący jest zdolny czy też całkowicie niezdolny do pracy w gospodarstwie rolnym.

W oparciu o opinie biegłych sądowych Sąd ustalił, że odwołujący w dalszym ciągu pozostaje całkowicie niezdolny do pracy w gospodarstwie rolnym z przyczyn ortopedycznych. Biegły ortopeda wskazał, że powodem niezdolności do pracy są zmiany zwyrodnieniowe obu kolan, nasilone bardziej po prawej stronie i najprawdopodobniej spowodowane torbielą kości. Odwołujący wymaga intensywnego leczenia i diagnostyki, prawdopodobnie wymaga endorotezoplastyki totalnej lewego kolana. Stan zdrowia odwołującego rokuje poprawę, z małym prawdopodobieństwem odzyskania zdolności do pracy w rolnictwie. Jednocześnie odwołujący nie ma przeciwwskazań do pracy w rolnictwie z przyczyn reumatologicznych i neurologicznych (opinie biegłych: ortopedy k. 12-13 a.s., reumatologa k. 26 a.s. i neurolog k. 37 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił powyższy stan faktyczny na podstawie zebranych

w sprawie dowodów z dokumentów, w tym dokumentacji medycznej odwołującego znajdującej się w aktach rentowych, a także opinii biegłych sądowych. Wspomniana dokumentacja została przez Sąd uwzględniona w zakresie, w jakim była przedmiotem analizy stanu zdrowia odwołującego w kontekście ewentualnej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym. Opinie biegłych były w ocenie Sądu rzetelne, a sposób ich sporządzenia, przedstawienia analizy stanu zdrowia odwołującego oraz formułowane przez biegłych wnioski nie budziły żadnych zastrzeżeń.

Zebrane w sprawie dowody Sąd uznał za w pełni wiarygodne, gdyż ich treść nie nasuwała żadnych wątpliwości i nie była kwestionowana przez strony postępowania. W tym stanie rzeczy Sąd uznał zebrany materiał dowodowy za wystarczający do wydania rozstrzygnięcia w sprawie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie C. S. było zasadne.

Spór w niniejszej sprawie dotyczył prawa odwołującego do renty rolniczej. Zgodnie z art. 21 ust. 1. z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (t.j. Dz. U. z 2017r. poz. 2336) renta rolnicza z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który łącznie spełnia następujące warunki:

- 1) podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez wymagany okres, o którym mowa w ust. 2;
- 2) jest trwale lub okresowo całkowicie niezdolny do pracy w gospodarstwie rolnym;
- 3) całkowita niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym powstała w okresie podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu lub w okresach, o których mowa w art. 20 ust. 1 pkt 1 i 2, lub nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów.

W myśl art. 21 ust. 5-7 u.s.r. całkowicie niezdolnego do pracy w gospodarstwie rolnym uważa się ubezpieczonego, który z powodu naruszenia sprawności organizmu utracił zdolność do osobistego wykonywania pracy w gospodarstwie rolnym. Całkowitą niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym uznaje się za trwałą, jeżeli ubezpieczony nie rokuje odzyskania zdolności do osobistego wykonywania pracy w gospodarstwie rolnym; za okresową zaś, jeżeli ubezpieczony rokuje odzyskanie zdolności do osobistego wykonywania pracy w gospodarstwie rolnym.

Pojęcie renty rolniczej różni się od renty z tytułu niezdolności do pracy określonej w przepisach ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach

i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2017r. poz. 1383). W przypadku renty rolniczej niezdolność do pracy w ogóle nie ma znaczenia, bowiem przesłanką nabycia renty rolniczej, zgodnie z definicją w art. 21 ust. 1 u.s.r. jest trwała lub okresowa całkowita niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym. Przy czym za całkowicie niezdolnego do pracy w gospodarstwie rolnym uważa się ubezpieczonego, który z powodu naruszenia sprawności organizmu utracił zdolność do osobistego wykonywania pracy w gospodarstwie rolnym (ust. 5 art. 21). Dopiero taki i tylko taki stopień (całkowitej) niezdolności do pracy wyznacza granicę w kwalifikacji rzeczywistej sprawności psychofizycznej ubezpieczonego do pracy w gospodarstwie rolnym.

Nie obejmuje zatem sytuacji, gdy rolnik nie utracił w pełni możliwości wykonywania pracy w gospodarstwie rolnym, czyli gdy wystąpiła utrata sprawności do pracy w stopniu mniejszym niż całkowita. Zatem stan zdrowia rolnika może powodować ograniczenie zdolności do prac w gospodarstwie, co nie stanowi o całkowitej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 21 sierpnia 2013 r.,

III AUa 467/13).

Oceny niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym dokonuje się w odniesieniu do pracy w konkretnym gospodarstwie rolnym. W orzecznictwie wskazuje się, że w odróżnieniu od osób objętych powszechnym systemem ubezpieczeń społecznych, osoby objęte ubezpieczeniem społecznym rolników to osoby, które nie tylko utrzymują się z pracy wykonywanej osobiście, ale świadczą tę pracę w posiadanym gospodarstwie rolnym, będącym konkretnym zespołem środków produkcji. Jeżeli zatem objęcie specjalnym, "branżowym" systemem ubezpieczenia społecznego rolników jest spowodowane spełnieniem zarówno przesłanek podmiotowych, jak i przedmiotowych, zgodnie z tymi kryteriami należy dokonywać oceny wystąpienia wykreowanej wyłącznie na potrzeby ubezpieczenia emerytalno-rentowego "całkowitej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym", odnosi się ją do konkretnego gospodarstwa rolnego, które rolnik posiada, w którym mieszka i prowadzi osobiście i na własny rachunek, działalność rolniczą. Oznacza to w zasadzie, iż pojęcie całkowitej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym jest definiowane nie tylko schorzeniami odwołującego lecz także wielkością i rodzajem gospodarstwa, w którym on pracuje (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2016 r. I UK 433/15, wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 19 kwietnia 2017 r. III AUa 989/16).

W niniejszej sprawie organ rentowy, powołując się na orzeczenie Komisji Lekarskiej KRUS poprzedzającej wydanie skarżonej decyzji, odmówił przyznania odwołującemu prawa do renty rolniczej, wskazując, że zgodnie ze wspomnianym wyżej orzeczeniem nie jest on osobą całkowicie niezdolna do pracy w gospodarstwie rolnym. Ponieważ powyższe stanowisko organu rentowego zostało zakwestionowane przez odwołującego, przedmiotem rozważań Sądu było ustalenie, czy odwołujący jest osobą zdolną, czy też całkowicie niezdolna do pracy w rozumieniu art. 21 u.s.r. Rozważenie tej kwestii wymagało przeprowadzenia w sprawie dowodu z opinii biegłych sądowych, bowiem w sprawach, których przedmiotem jest prawo do renty z ubezpieczenia społecznego, warunkująca powstanie tego prawa ocena niezdolności do pracy w zakresie wymagającym wiadomości specjalnych musi znaleźć oparcie w dowodzie z opinii biegłych posiadających odpowiednią wiedzę medyczną adekwatną do rodzaju schorzeń ubezpieczonego.

Mając na względzie powyższe w toku postępowania Sąd Okręgowy dopuścił dowód z opinii biegłych sądowych z zakresu ortopedii, reumatologii oraz neurologii, którzy w oparciu o dostępną dokumentację medyczną odwołującego analizowali stan jego zdrowia pod kątem możliwości wykonywania przez niego pracy w gospodarstwie rolnym. Sformułowane przez biegłych wnioski, w szczególności biegłego ortopedy, prowadziły do stwierdzenia, że w przypadku odwołującego takiej możliwości nie ma. Odwołujący cierpi na zwyrodnienia stawów kolanowych, a schorzenie to już wcześniej było przyczyną orzekania wobec niego całkowitej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym. Zgodnie z opinią biegłego ortopedy M. G. stan zdrowia odwołującego nie uległ poprawie, zaś stopień zaawansowania wskazanego wyżej schorzenia ulega nasileniu, zwłaszcza w przypadku lewego kolana. Zdaniem biegłego stopień zaawansowania schorzenia wymaga intensywnego leczenia i diagnostyki, a ponadto istnieje prawdopodobieństwo konieczności poddania odwołującego zabiegowi endorotoplastyki. Zastosowane wobec odwołującego leczenie, w tym wspomniany zabieg, rokuje poprawę co do jego ogólnego stanu zdrowia i sprawności, jednakże biegły wyraził przekonanie, że odzyskanie zdolności do pracy w rolnictwie z protezą stawu kolanowego raczej nie jest możliwe.

Sąd Okręgowy podzielił wnioski biegłego ortopedy, gdyż były one jednoznaczne i kategoryczne, zaś stanowisko biegłego nie było przedmiotem zastrzeżeń stron postępowania, w tym przede wszystkim organu rentowego. Mając na względzie naturę rozpoznanych u odwołującego schorzeń Sąd uznał opinię ortopedy za wiodącą. Pozostali biegli nie wykryli u odwołującego odchyłań w zakresie swoich specjalności, przy czym jednocześnie wskazali, iż w przypadku odwołującego decydujące znaczenie ma ocena jego zdrowia dokonana przez lekarza ortopedy. Sąd miał również na względzie, że wnioski opinii biegłego co do niezdolności do pracy odwołującego były zbieżne z orzeczeniem Lekarza Rzeczoznawcy z dnia 10 lutego 2017 r., co do którego

co prawda wniesiono zarzut wadliwości, jednakże w aktach organu rentowego brak informacji na czym wadliwość tego orzeczenia miałaby polegać.

Wobec powyższego Sąd stwierdził, że istnieją podstawy do uznania odwołującego za osobę całkowicie niezdolną do pracy w gospodarstwie rolnym. Uznanie odwołującego za całkowicie niezdolnego do wykonywania pracy w gospodarstwie rolnym uwzględniało również specyfikę posiadanego przez niego gospodarstwa. Obszar użytkowy gospodarstwa rolnego odwołującego,

z uwzględnieniem gruntów rolnych zakupionych w 2008 roku, obejmuje obszar ponad 10 ha. Mając na względzie charakter rozpoznanych u odwołującego schorzeń w ocenie Sądu trudno przyjąć, aby był on w stanie wykonywać typowe prace rolnicze na tak dużej powierzchni. Prace rolnicze niewątpliwie należy uznać za prace o charakterze fizycznym, wykonywane przez długi okres czasu i wymagające dużej sprawności oraz swobody ruchów, co w przypadku odwołującego jest przeciwskazane.

Mając na względzie powyższe Sąd stwierdził, że odwołanie C. S. zasługiwało na uwzględnienie, co skutkowało stosowną zmianą skarżonej decyzji organu rentowego i przyznaniem odwołującemu prawa do renty rolniczej. Orzekając co do istoty sprawy Sąd przyznał odwołującemu świadczenie zgodnie na okres zgodnie ze wskazaniami biegłego ortopedy

w oparciu o art. 129 ustawy emerytalnej w zw. z art. 52 ust. 1 pkt 2 u.s.r.

W tych okolicznościach Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji wyroku

na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c.

ZARZĄDZENIE

(...)